

ט"ו בשבט - צמיחה רוחנית

צדדים שונים בחורף

מהותו של יום ט"ו בשבט

* "ביום זה מתחדש כח האדמה שבארץ ישראל להניב ולהוציא פרותיה ולהראות שבחה . . ." (תודעה)
* "זה היום אשר עולה השרף באילנות . . . ראשית יסוד הצמיחה" (בני יששכר)
ה"מאירי" בפרושו למשניות אומר, שט"ו בשבט הוא אמצע החורף בדיוק.

אם נתבונן בסתו ובחורף, עונות הקור, נבחין בצדדים שונים ואף סותרים: חשיכה ולילות ארוכים - מצד אחד, ומצד שני - רעננות הנובעת מירידת גשם.

* לפניכם דוגמאות לתופעות הקשורות לסתו ולחורף, מיינו אותם לשני הצדדים השונים כלהלן:

התופעות: שלכת, חנטת הפירות, צמיחת דשא, תרדמת חורף, לילות ארוכים וימים קצרים, גשם, חשיכה וקדרות.

הצדדים

1. קפאון וקפיאה על השמרים - _____
 2. צמיחה ועליה, תנועה ופעילות - _____
- לכאורה - יש סתירה בין הצדדים השונים. מהי מהותן האמיתית של עונות שנה אלו? ואם נתייחס לעץ - האם העץ קופא, ערום מעלים ודל, או צומח?

הדברי איוב על העץ

נאמר בספר איוב (פרק י"ד ז' - י')

"כי יש לעץ תקווה אם יכרית ויונקתו לא תחדל, אם יזקיך בארץ שורשו ובעפר ימות גזעו, מריח מים יפריח ועשה קציר כמו נטע"

בדברים אלו רואים שגם אם נכרות עץ, הוא עדיין יכול להצמיח מחדש, בתנאי ששורשיו עמוקים ואיתנים במקרה כזה אם משקיעים אותו באדמה - ממעט מים שישקוהו הוא יכול שוב להפריח ולהצמיח נטיעות.

פסוק זה הוא משל לחורף, בתקופת החורף קיימת בעץ צמיחה פנימית והתחדשות, אע"פ שלמתבונן בו מבחוץ העץ נראה בתקופת צמיחה / קפאון (מחקו את המיותר) - הרי שבתוכו פנימה כוחו מתחדש / קופא (מחקו את המיותר) לנו נראה שהעץ רדום בחורף וערום מנכסיו - עליו - אך באמת קיים בפנים העץ חידוש, ובבוא האביב - הוא יוציא כוחותיו החדשים אל הפועל.

מי הנעורים - ימי צמיחה ואיסוף כוחות לעתיד

עיינו באיוב (שם) והמשיכו את הפסוק:

"וגבר _____ - האדם, בדומה לעץ. אם הוא מת - הרי זה מחולשת שורשיו הפנימיים, כשהוא מפסיק להתחדש - הוא גווע.

בחיי האדם, כמו בחיי העץ, יש תקופות שונות. לאיזו עונת שנה תדמו את ימי הנעורים? _____
נמקו: _____

אומות העולם קוראות לימי הנעורים "אביב נעורים" - מה מסמל האביב? _____

אצל הגויים גיל הנעורים נחשב לזמן הנועד לבילויים, למילוי התאוות, למיצוי הנאות העולם ושימוש בכח גופני שבתקופה זו. סיסמת הגויים: "העולם שייך לצעירים!" - לנמצאים, לדעתם, בשיא פריחתם. ואילו בעמ"י יש התייחסות שונה לימים אלו. גדולי ישראל המדברים על ימי ילדותם קוראים להם "ימי חורפם" - ימים שבהם הם השקיעו בפנימיות והצמיחו את אישיותם מבפנים, ואז היו להם השנים המאוחרות יותר כאביב - כי אז יצאו כוחותיהם הברוכים וטובם הפנימי אל הפועל. כשם שפריחת האביב תלויה ביניקת העץ את גשמי החורף, כך פריחת האדם ובנינו תלויים בעבודה שבימי הנעורים - באיסוף הידיעות ובנין האישיות הפנימי.

ידיוש והתחדשות - מתוך תשומת לב - חובה!

כשם שט"ו בשבט מציין את יום ההתחדשות של האדמה ושל האילן, כן עלינו לראות בו נקודת ציון בחובת האדם להתחדש בעבודת ה'. גם בטבע אנו רואים אתה חשיבות בהתחדשות המתמדת:

* איבר שלא היה בפעילות תקופת - מה (למשל עקב היותו נתון בגבס) מה קורה לו? _____

ניוון שרירים הוא מחלה מסוכנת ביותר.

* מכונה שאיננה בשימוש עלולה להחליד ולהתקלקל.

* מכונית או דלת ישנה זקוקות מפעם לפעם לשימון. מדוע? _____

* וכמובן - העץ - המתחדש בחורף כדי שיוכל להוסיף ולצמוח באביב.

חובה על האדם ללמוד מכך ולהתחדש גם הוא. על האדם להזהר מתרדמה ומשגרה, ולהפעיל כוחותיו כל הזמן, מתוך התחדשות. עבודה זו דורשת שימת לב והתבוננות בכל מעשה, כפי שדרש ה"חפץ חיים" על הפסוק "אשר אנוכי מצווך היום" - על האדם לחשוב בכל מעשה כאילו רק הוא מוטל עליו, ורק עליו הוא מוטל, ורק היום הוא הזמן לקיימו.

יש להתבונן בכל מעשה ובכל מצווה כדי להגיע להתחדשות וצמיחה שבו. לו יצוייר שרופא יתן תרופות בלי להתבונן בתוית - האם הוא מועיל בכך או עלול להזיק? _____
במידה דומה עלינו להתבונן בכל מעשה, לא לעשותו מתוך התיישנות, אלא בחידוש ובפעילות רבה בהתבוננות בהקפדה.

* עיינו במשנה, באבות פרק משנה : "הוו מתונים בדין" צטטו את דברי הרע"ב: _____

גם אנו צריכים לראות כל מעשה שלנו כאילו הוא ראשון וחדש, ולהתבונן בו בשימת לב.

השקעה בזמן ההשקיה - כדאית!

השקעה זו של התחדשות בכל מעשה, ושל יניקה מתמדת של כוחות הטוב בגיל הנעורים - כדאית היא. אם העץ לא יינק מהאדמה בחורף ולא יתחדש - לא יוכל, לפרוח באביב כך, אם האדם לא יפעל בימי הנעורים - לא יוכל לצמוח אח"כ, ולהיפך: "טוב אחרית דבר - מראשיתו" מתי טובה האחרית? כשהראשית טובה, אם נשקיע בימי חורפנו - נוכל לצמוח ולפרוח גם בימים הבאים, בס"ד.